VIZIJA IN PROGRAM VODENJA ENOTE

Centri za socialno delo (centri) smo od leta 2012 dalje predvsem pa po reorganizaciji v letu 2018 deležni številnih pretresov in preizkusov: najprej uveljavitev ZUPJS, s katerim smo centri postali enotna vstopna točka za uveljavljanje materialnih pravic ter kasneje številne in stalne novelacije zakonodaje, nove naloge ki so se dodajale centrom (npr. družbeno koristno delo mladostnikov, nadomestna kazen in varstveno nadzorstvo, konstantno naraščanje števila uporabnikov za katere delavci centra izvajamo neposredne skrbniške naloge, razno obdobno izvajanje ukrepov, skrb za nabor uporabnikov za druge izvajalske organizacije, storitev pomoč žrtvam KD,..), sistemske spremembe (reorganizacija, družinski zakonik, uvedba Krpana), na drugi strani pa pomanjkljiva in nedodelana podatkovna baza, hitro uvajanje sprememb, brez predhodnega in ustreznega usposabljanja kadrov, vse več zahtev po birokratizaciji in administraciji namesto obratne smeri delovanja (udejanjanje slogana »na teren bliže k ljudem«), obenem pa vse bolj zahtevne in številčne obravnave posameznikov in družin, vse višja pričakovanja zunanjih izvajalcev do kakovosti opravljenih nalog in storitev, brez vsebinske prenove in posodobitve centrov, ki bi sledili novim konceptom strokovnega dela. Dodatne izzive centrom in tudi celotni družbi naslavljajo posledice epidemije, ki so najbolj ranljive še bolj prizadele, načele pa tudi socialno varnost, do epidemije, funkcionalne posameznike in družine. Centri smo se znašli v kolesju pasti in priložnosti, smo na točki ko je nujno, da se stroka in politika odločita kakšne centre želimo in v katero smer bomo krenili, kakšno vizijo izdelali in ji tudi sledili. Le na ta način bomo ustavili hromljenje in stagniranje centrov, odhajanje kakovostnega in usposobljenega kadra zaradi izgorevanja in nezadovoljstva ter s tem vse težje dosegljive željene in pričakovane kakovosti opravljanja nalog in storitev ter izvajanje osnovnega poslanstva socialnega dela.

Moja vizija v vlogi vodja je sprejemljiva le v smeri, ki bo postavil centre ponovno v vlogo institucije, kjer je primarna vloga strokovnost in udejanjanje naprednih konceptov socialnega dela, kjer je mogoče skupaj z posameznikom, družinami, in lokalno skupnostjo ponuditi prostor za srečanje in soustvarjanje, za iskanje poti in doseganje željenih izzidov kot odgovor na potrebe ljudi in njihove stiske Center mora biti mesto, ki omogoča uporabnikom, ki so se znašli v stiski enak dostop in enake možnosti za reševanje njihovih težav, mesto kamor ljudje prihajajo po moč, podporo, usmeritve, da bi zmogli sanirati stanje v katerem so se znašli ter tudi mesto kjer se razvija in uresničuje preventivne in razvojne programe ter povezuje in koordinira socialno varstvo v lokalnem prostoru. Centri moramo ostati stičišče in koordinator strok socialnega varstva, motor za formiranje, povezovanje in spodbujanje sodelovanja strokovnih služb v skupnosti, mesto kjer se skrbi za zaščito najbolj ranljivih skupin – skratka nosilec osrednje skrbi socialnega varstva.

Vizija, ki sem si jo ob nastopu mojega prvega mandata izdelala in še vedno ostaja osrednja nit mojega strokovnega delovanja je, da želimo biti osrednji prostor, ki omogoča vodenje in načrtovanje socialne skrbi in storitev za naše občane. Center, ki je v ožjem in širšem okolju prepoznan po kvalitetnem delu in prijaznih delavcih, ki skupaj z uporabniki, ki so se znašli v socialnih stiskah in težavah, soustvarjamo možne in uresničljive rešitve. Center je tudi koordinator in povezovalec med raznimi izvajalci socialnovarstvenih programov, in je osrednji prostor, ki omogoča vodenje in načrtovanje socialne skrbi in storitev za uporabnike lokalne skupnosti.

Vrednote iz katerih pri svojem delu skupaj s sodelavci izhajamo so: spoštovanje razlik in drugačnosti; odprtost, dostopnost in prijaznost; varovanje zasebnosti; strokovnost, zakonitost in kvalitetno delovanje; sodelovanje in povezovanje; odzivnost in fleksibilnost; transparentnost delovanja; skrb za razvoj stroke ter skrb za zadovoljstvo zaposlenih.

Vodilo pri načrtovanju in uresničevanju programov za preprečevanje socialnih težav so nacionalni program SV , razvojni programi lokalnih skupnosti ter ključni demografski podatki in specifika našega območja.

Po moji oceni centri glede na stanje v katerem se trenutno nahajamo (količina dela, izjemno zahtevni primeri, vse izraziteje se kažejo posledice epidemije, kadrovska podhranjenost,...) delujemo v izjemno tveganih okoliščinah kar zahteva tudi krizno vodenje in upravljanje. Ob sedanjih pogojih dela, je osrednja skrb usmerjena v poskus zadržanja usposobljenega in kvalitetnega kadra (predvsem na področju varstva otrok in družine) kar ga je še ostalo, saj v primeru nadaljnje fluktuacije zaposlenih, lahko pride do kolapsa delovanja enote. Največji resurz in razpoložljivi vir za opravljanje tako občutljivih nalog, ki jih izvajamo na centru, so namreč ljudje in njihovo strokovno znanje. V bližnji in srednje ročni prihodnosti, v kolikor se ne bodo spremenili pogoji dela nameravam posvetiti osrednjo skrb:

- ohranjanju doseženega nivoja kakovosti strokovnega delovanja na redni dejavnosti ter ohranjanje delovanja že delujočih in kakovostnih dodatnih oblik pomoči, ki jih izvajamo skupaj z zaposlenimi (trenutno teče 16 tovrstnih programov),

- v kolikor bi se pogoji dela, predvsem v smislu kadrovskih okrepitev izboljšali, bi krepili in razvijali nove rešitve za pomoč najbolj ranljivim skupinam v smislu sekundarne preventive. Nujno bi bilo jačati strokovno in laično pomoč v družinah (coaching na domu, celovita podpora družini v kriznih situacijah z zagotavljanjem podpore na domu,...), le s tovrstnim zagotavljanjem podpore in pomoči družinam menim, da bi se izognili brezizhodnim situacijam, ko je korist otrok ogrožena v taki meri, da bi bilo potrebno ukrepati v smislu izločitve otrok iz družine in na drugi strani kritičnemu pomanjkanju mest v kvalitetnih rejniških družinah in drugih institucijah. Prav tako bi bilo nujno krepiti in razvijati nove pristope za pomoč posameznikom, ki so se znašli v hudih duševnih stiskah in težavah z duševnim zdravjem.

- Glede na to, da ima center vlogo koordinatorja v lokalni mreži pluralnih programov soc. varstva, je za kvalitetno izvajanje te vloge pomembno vzdrževanje in poglabljanje vzpostavljene mreže sodelovanja z drugimi izvajalci na lokalnem, regijskem in državnem nivoju. Nameravam se še naprej prizadevati, da bo center v lokalnem prostoru prepoznan kot koordinator razvoja socialnega varstva, povezovalec sistema na lokalnem nivoju, pobudnik in soustvarjalec načrtovanja in razvijanja novih oblik programov ter ključni nosilec skrbi socialnega varstva občanov. Tako se bomo še naprej prizadevali, da bo center pobudnik in organizator različnih delovnih in strokovnih srečanj kot so: npr. vsakoletno srečanje izvajalcev socialnega varstva v

posamezni lokalni skupnosti z namenom zgodnjega odkrivanja novih pojavov in trendov ter iskanje rešitev kot odgovor na njih, redna letna strokovna srečanja z različnimi izvajalci na temo preprečevanja nasilja; organizatorji raznih okroglih miz in posvetov,

- center ima tudi vlogo koordinacije na ravni storitev. Za izvajanje te naloge se zavedam, da je ključnega pomena dobro poznavanje izvajalcev SV storitev tako vladnih kot nevladnih na območju našega delovanja in tudi širše. Za razvoj stroke pa je nedvomno potrebno dobro sodelovanje med izvajalci samimi v ožjem in širšem prostoru ter povezovanje s Socialno zbornico, Skupnostjo CSD, MDDSZ ter drugimi ministrstvi. Še naprej, v kolikor mi bodo razmere dopuščale, se bom prizadevala, da bom aktivna v različnih organih in delovnih skupinah z namenom razvijanja stroke in kvalitetnega delovanja izvajalcev SV ter tudi neposredni izvajalec usposabljanj in akter pri skrbi za učinkovito in čim bolj kakovostno strokovno delovanje,

- za učinkovito socialno varstvo v ožjem lokalnem prostoru, ki bo ustrezna in sprejemljiva rešitev za težave in stiske konkretnih posameznikov in skupin prebivalstva, je potrebno poznati življenjski svet naših uporabnikov, njihove vrednote, kulturo, navade, potrebe, težave in stiske s katerimi se srečujejo. Če to želimo doseči, moramo imeti z ljudmi stik, biti dostopni in biti z njimi povezani, ustvariti z njimi delovni odnos v katerem skupaj iščemo in soustvarjamo možne in za njih sprejemljive rešitve. Kvalitetno socialno delo je intervencija na vprašanja in težave ljudi, konkretne skupine oz. posameznika. Specifike našega okolja: trend naraščanja ekonomskih migrantov iz bivših republik Jugoslavije, staranje prebivalstva, zaskrbljujoče naraščanje nasilja v družinah in visoko konfliktne ločitve staršev; bivanjska problematika so ključne naloge celotne skupnosti na katera bo potrebno iskati odgovore in rešitve.

- skrb za zadovoljstvo in dobro počutje zaposlenih ter dobra klima v kolektivu je ključna za opravljanje kvalitetnega dela in zadovoljevanja potreb uporabnikov. Zavedam se namreč, da je največji vir moči in bogastva v ljudeh, zato je temu pomembno posvetiti posebno pozornost. Nameravam nadaljevati z vpeljanimi oblikami krepitve in graditve tima, z zastavljeno organizacijsko kulturo, ki zmanjšuje občutek negotovosti in povečuje občutek predvidljivosti in enakopravnosti zaposlenih. Zaradi vse bolj zahtevnih in kompleksnih primerov bom stremela in si prizadevala, da bi bili zaposleni ob upoštevanju razpoložljivosti finančnih sredstev, deležni kvalitetnih in permanentnih izobraževanj, saj je znanje najmočnejše orodje v tovrstnih poklicih.

Namesto zaključka: Na centru delam od l. 1989, torej dobrih 32 let. Svoje delo, svoj poklic in vlogo živim in opravljam kot svoje poslanstvo in naš center imam preprosto rada, zato mi ni vseeno kakšno podobo nosi in kakšna prihodnost čaka stroko socialnega dela. Kljub izjemno zahtevni in obremenjujoči vlogi, ki jo trenutno zahteva položaj pomočnice direktorice, sem še naprej pripravljena vlagati svoj trud in energijo v vodenje Enote Jesenice.

Anita Bregar